Una aproximació a l'impacte de la reforma laboral

Estudi preliminar del volum i de la qualitat de l'ocupació a Catalunya i a la província de Barcelona
2n trimestre 2022

CCOO

Coordinació: Romina García
Elaboració: Romina García i Albert Ferrer
Secretaria de Treball i economia

Col·laboració: Secretaria d'Acció sindical i transicions justes
Agraïments: Luis Zarapuz (Gabinete técnico Confederal de CCOO) i Raül Segarra (estadístic especialitzat en mercat de treball)

Octubre 2022

Maquetació: Miquel deToro

Amb la col·laboració de

Diputació Barcelona

0

RESUM EXECUTIU

1

LA NOVA CONTRACTACIÓ REGISTRADA

Com són les entrades al mercat de treball?

- Més estables
- Amb menys temporalitat
- Es manté el poc pes dels fixes-discontinus en la contractació

2

AFILIACIÓ AL RÈGIM GENERAL DE LA SEGURETAT SOCIAL

Com ens mantenim en el mercat de treball?

- Creix l'afiliació, sobre tot a temps complet
- Es redueixen les situacions de precarietat extrema

3

OCUPACIÓ ASSALARIADA

Com és la nostra ocupació?

- Increment de gairebé 200.000 llocs de treball amb millor qualitat
- Es corregeix la doble precarietat que presenta l'ocupació temporal i parcial

4

CONCLUSIONS

5

REIVINDICACIONS SINDICALS

RESUM EXECUTIU

El present informe ofereix una anàlisi preliminar del mercat de treball, en clau d'impacte del Real Decreto-ley 32/2021, de 28 de desembre, de mesures urgents per la reforma laboral, la garantia de l'estabilitat de l'ocupació i la transformació del mercat de treball.

Els períodes analitzats són els anys 2019 i 2022, descartant els anys 2020 i 2021 pels efectes sense precedents que va deixar la pandèmia en el mercat de treball. Les dades mensuals fan referència als mesos de juny de cada any i les trimestrals fan referència als segons trimestres dels anys analitzats.

Hem abordat l'anàlisi a partir de tres fonts d'informació diferents que ajuden a conèixer el comportament del mercat de treball de manera complementària. Aquestes fonts d'informació són la nova contractació registrada que ofereix l'Observatori del Treball i model productiu, l'afiliació mitjana de la base dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social i les microdades de l'Enquesta de població activa (EPA) de l'INE.

Analitzar les dades del mercat de treball provinents de les tres fonts d'informació citades, ens permet parlar de certs canvis positius en el mercat de treball, tot i que sabem que per poder valorar l'impacte de la Reforma laboral és necessari tenir més recorregut per poder tenir una mirada llarga i poder parlar de canvis estructurals reals i de transformació del mercat de treball. Tenint present aquesta prudència que pensem que és requisit obligat, sent conscients del poc temps d'entrada en vigor de la norma, sí que podem fer algunes interpretacions positives. En aquesta línia i observant les entrades al mercat de treball, podem parlar d'un creixement de la contractació de tipus indefinit i d'una caiguda de la temporal, posant fre a l'abús de la temporalitat com es venia fent fins a 2022. El fet destacable és que s'ha passat d'un 88,6% de nova contractació registrada temporal a un 53,9%, en tres anys, tenint en compte que el mes de juny les xifres de contractació reflecteixen la plena temporada d'estiu amb més probabilitat de contractacions temporals. Tot i així, podem dir que la contractació indefinida acumulada entre els mesos de gener i juny de 2022, gairebé triplica l'acumulada en el mateix període de 2019, a la vegada que la contractació temporal s'ha reduït quasi a la meitat, deixant entreveure un canvi incipient en la lògica de la

contractació fàcil i barata que s'ha donat històricament. Per tant, **les entrades al mercat de treball són més estables** i les temporals són menys freqüents.

També hem pogut constatar que la mitjana de persones afiliades entre juny de 2019 i juny de 2022 ha crescut i, en aquest cas, només ho ha fet la modalitat indefinida en més de 360.300 persones afiliades de mitjana, ja que la temporal s'ha reduït en quasi un 31% i 242.000 persones. A aquest bon resultat s'ha d'afegir que de **l'afiliació indefinida, la que ha crescut més en nombre segueix sent l'afiliació a jornada completa**, tot i que tant la parcial com els fixes discontinus també presenten una tendència creixent.

Davant unes bones dades sempre hi ha qui desconfia i cau en plantejaments precipitats com ara pensar que l'afiliació indefinida passarà a ser una temporal encoberta al cap d'uns mesos, perquè es pot acomiadar argumentant no haver superat el període de prova. Per rebatre aquesta idea, i amb xifres estatals sobre els motius per baixes de l'afiliació indefinida, hem pogut donar la importància que es mereixen aquests resultats, ja que si bé és cert que han crescut **els casos de les baixes per no haver superat el període de prova entre les persones afiliades indefinides, ens trobem davant un volum de casos testimonial** (2.200 baixes més d'entre un total de 37.600 baixes), arribant a 2.800 baixes i significant un 7,5% del total dels motius de les baixes. Resultat que no dona per alarmismes i que si es contextualitza en un moment de creixement de l'afiliació indefinida, és un resultat ben normal, a més de poc rellevant.

Les dades sobre població assalariada que hem obtingut a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (EPA) **ens permeten parlar d'un guany en estabilitat laboral i reducció d'indicadors de precarietat com la parcialitat**, que com és sabut és majoritàriament femenina i en molts casos assumida de manera involuntària. En aquest sentit, s'ha pogut veure una clara conversió de la contractació temporal per indefinida i un guany en les jornades a temps complet. Per tant, sí que podem parlar de més i millor ocupació assalariada, perquè a més de créixer en estabilitat i reduir la parcialitat, també augmenta la població assalariada indefinida a jornada completa, concretament en 190.400 persones treballadores entre 2019 i 2022. **Gairebé 200.000 llocs de treball assalariat més, de millor qualitat.**

El cas dels fixes discontinus segons l'EPA, comparant els segons trimestres de 2019 i 2022, ens indica que tot i créixer en nombre, aquesta modalitat continua sent força reduïda i present en els mateixos sectors on ja hi era tradicionalment, com el cas de l'hostaleria i l'educació. No obstant, el sector de les activitats administratives i serveis auxiliars ha aflorat el 2022 amb una proporció de fixes discontinus significativa, tot i que poc rellevant en volum.

L'anàlisi per sexes ens ha permès constatar que si **bé tant homes com dones veuen millores** en termes d'estabilitat, menys parcialitat, més contractació indefinida i més ocupació a jornada completa, **elles ho fan sempre a un ritme inferior al dels homes**. Cal tenir present, que l'escenari és ben diferent entre sexes,

ja que elles pateixen més inestabilitat laboral, la parcialitat recau marcadament sobre elles i que, per tant, les millores no afecten de la mateixa manera perquè el punt de partida és diferent.

Amb tot això, podem parlar d'un incipient canvi en alguns vicis estructurals del mercat de treball. El cert és que l'escenari que mostren les entrades al mercat de treball i en quines condicions ens hi mantenim, és un escenari que està reaccionant positivament en un context advers i que creiem podrà oferir beneficis profunds en qualitat de l'ocupació.

1

La contractació indefinida ha augmentat de manera molt acusada mentre que la temporal s'ha reduït gairebé a la meitat

LA NOVA CONTRACTACIÓ REGISTRADA

En primer lloc, un dels elements que més ens interessa investigar és l'evolució de la contractació en funció de la seva modalitat, és a dir, en relació a si es tracta de contractació indefinida o temporal. A continuació veurem una taula en la que es compara la contractació entre juny de 2019 i el mateix mes de 2022, diferenciant entre contractació indefinida i temporal.

Contractació indefinida/temporal

	juny 2019	juny 2022	variacio (n)	variació (%)
indefinits	34.846	129.542	94.696	271,8
temporals	270.486	151.432	-119.054	-44,0
Totals	**305.332**	**280.974**	**-24.358**	**-8,0**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu

Cal destacar que el 2019 hi havia un volum molt important de contractació temporal, sent aquesta 8 vegades superior a la contractació indefinida. En concret, el juny de 2019 es van registrar 34.846 contractes de caràcter indefinit mentre que els temporals ascendien a 270.486. En canvi, el 2022 la situació és ben diferent i trobem que el nombre de contractes temporals i indefinits s'han aproximat força, sent 129.542 els indefinits i 151.432 els temporals. En termes relatius, cal destacar que la variació ha estat del 271,8% pels contractes indefinits i de -44% per la contractació temporal. Per tant, destaquem que la contractació indefinida ha augmentat de manera molt acusada i, en canvi, la temporal s'ha reduït gairebé a la meitat.

El més rellevant de les dades sobre contractació registrada, si tenim en compte la contractació acumulada de gener a juny dels anys 2019 i 2022, és el fet que al 2022, la xifra de contractes indefinits signats gairebé es triplica en comparació al 2019, mentre que la temporal es redueix a la meitat. Aquesta tendència és doblement bona, ja que a més de créixer en contractes estables, els temporals s'han reduït notablement.

Contractació acumulada gener-juny 2019 i 2022

	indefinits	temporals
2019	224.872	1.429.254
2022	561.548	891.178
variació (N)	336.676	-538.076
variació (%)	149,7	-37,6

Font: Observatori del Treball i model productiu. Departament d'Empresa i Treball.

D'entre la contractació indefinida, la modalitat dels contractes fixes discontinus al juny de 2022, suposa el 34% de la nova contractació indefinida signada. Aquesta modalitat es tradueix en 44.100 contractes, que en comparació al 2019 significa un increment de 40.018 contractes. Aquesta dada tan notable s'ha de relativitzar, ja que en volum de contractes representa un 15,7% del total de la nova contractació signada a juny de 2022.

De manera complementària, també pot ser útil comparar les proporcions de contractes temporals i indefinits en aquests dos períodes per copsar la variació registrada en aquests període. Als gràfics següents s'aprecia nítidament la variació en la proporció de contractes temporals i indefinits. En concret, el juny de 2019 els contractes temporals representaven el 88,6% de la nova contractació mentre que en el mateix mes del 2022 han representat el 53,9%. En quant a la contractació indefinida, aquesta era del 11,4% el 2019 i del 46,1% el 2022.

Per la correcta interpretació de les dades cal tenir en compte el caràcter estacional del mes de juny que, lògicament incorpora més contractes temporals que en altres mesos en que no hi hagi aquesta estacionalitat.

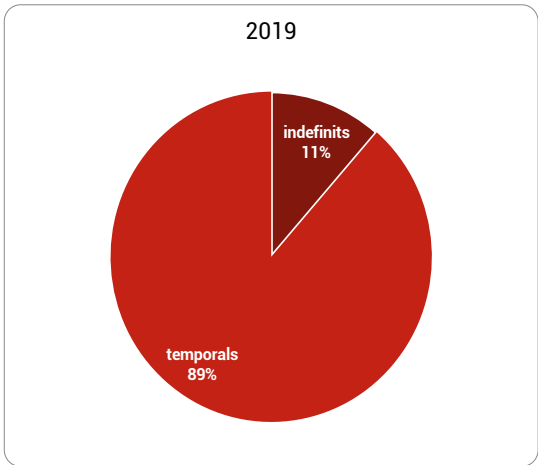

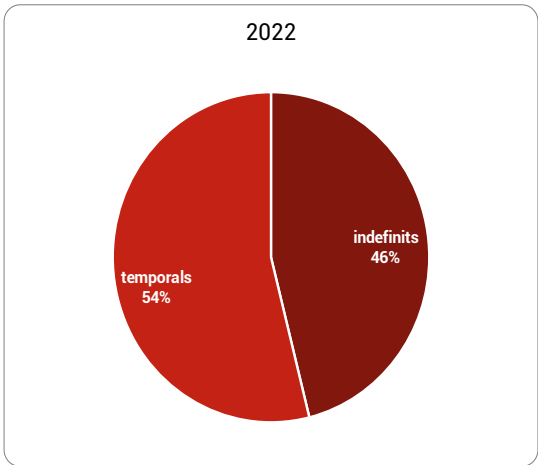

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu

Contractació per durada del contracte

	Fins a 1 mes	d'1 a 3 mesos	de 3 a 6 mesos	de 6 a 12 mesos	de 12 a 18 mesos	de 18 a 24 mesos	de 24 a 30 mesos	més de 30 mesos
juny 2022	80.811	31.215	16.816	3.329	85	105	65	349
juny 2019	113.538	37.274	32.351	5.200	98	173	21	457
variació (n)	-32.727	-6.059	-15.535	-1.871	-13	-68	44	-108
variació (%)	-28,8	-16,3	-48,0	-36,0	-13,3	-39,3	209,5	-23,6

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu

Per aprofundir en l'anàlisi de la contractació temporal també ens interessa observar quin ha estat el comportament de la contractació en relació a la durada dels contractes. La taula anterior ens mostra l'evolució de la contractació en el període estudiat, atenent a la durada dels contractes.

L'element principal que volem destacar és que s'ha reduït substancialment aquella contractació de més curta durada, tant en nombres absoluts com en termes relatius.

Malgrat la major part de contractació de llarga durada també s'ha reduït de manera significativa en termes percentuals, la variació en termes absoluts ha estat molt menys acusada que en el cas de la contractació de menor durada, i per això creiem que no és tan significativa.

En concret, la contractació de menor durada (aquella inferior a un mes) ha experimentat una reducció del -28,8% que, en nombres absoluts, representa 32.727 contractacions menys. De manera anàloga, aquells contractes d'entre 3 i 6 mesos mostren una variació negativa del -48,0% que, en termes absoluts, representen 15.535 contractes menys entre el juny de 2022 i el mateix mes de 2019.

Per altra banda, trobem que aquells contractes temporals d'una durada compresa entre els 24 i 30 mesos augmenten el 209,5%. Aquesta impactant variació cal posar-la en el context d'una variació absoluta realment molt baixa ja que només suposa un increment de 44 contractes. Trobem una situació semblant amb les variacions dels contractes de més llarga durada (aquells compresos entre els 12 i 18 mesos, entre els 18 i 24 mesos i els superiors als 30 mesos) atès que, tot i que les variacions relatives (en aquest cas, negatives) són significatives, quan mirem la variació expressada en termes absoluts constatem que fan referència a variacions poc significatives.

Anàlisi per sexes: tant homes com dones s'han vist beneficiats d'una manera similar de l'augment de la contractació indefinida i de la reducció de la contractació temporal

Una altra variable que ens interessa analitzar és la que té relació amb els sexes, per comprovar si s'aprecien diferències significatives entre el tipus de contractació i el sexe de la persona.

Contractació per tipus de contracte i per sexes

	juny 2019		juny 2022		homes		dones	
	homes	dones	homes	dones	variació (n)	variació (%)	variació (n)	variació (%)
Indefinits	19.350	15.496	71.539	58.003	52.189	269,7	42.507	274,3
Temporals	140.800	129.686	76.791	74.641	-64.009	-45,5	-55.045	-42,4

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu

Si bé en l'apartat anterior hem vist com la contractació indefinida s'incrementa de manera molt marcada durant el període estudiat ara podem veure que no hi ha diferències significatives entre sexes i que, tant dones com homes, incrementen d'una manera molt similar, en termes relatius. En concret, els homes incrementen la contractació indefinida a raó del 269,7% mentre que les dones ho fan en una proporció del 274,3%. Per tant, proporcions molt similars en ambdós sexes.

En quant a la contractació temporal, en l'apartat anterior hem vist que es veia reduïda i ara constatem que tampoc hi ha diferències significatives per raó de sexe. En concret, els homes redueixen la contractació temporal en un -45,5% mentre que les dones ho fan en un -42,4%. Malgrat que la variació és similar en homes i dones, faltaria un efecte corrector perquè les dones parteixen d'una situació pitjor.

En el cas de la modalitat fixa discontínua, tant homes com dones han augmentat la xifra de contractes signats sota aquesta modalitat i ho han fet amb una intensitat similar. Ells en 21.483 contractes (990% més) i elles en 18.535 contractes (954%).

Contractació a la província de Barcelona

A la nostra anàlisi també volem copsar si es produeixen diferències territorials entre la província de Barcelona i el conjunt del territori català. Per aquest motiu, a continuació mostrem una taula en la que comparem la contractació, per tipus de contracte (indefinit o temporal) i per territori (Catalunya/ província de Barcelona).

Contractació per tipus de contracte i àmbit geogràfic

	juny 2019		juny 2022		Barcelona		Catalunya	
	Barcelona	Catalunya	Barcelona	Catalunya	variació (n)	variació (%)	variació (n)	variació (%)
Indefinits	25.376	34.846	83.924	129.542	58.548	230,7	94.696	271,8
Temporals	193.630	270.486	114.038	151.432	-79.592	-41,1	-119.054	-44,0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu

En primer lloc, destaquem l'elevadíssim increment de la contractació indefinida, tant a la província de Barcelona (230,7%) com a Catalunya (271,8%). Aquest espectacular augment no només ho és en termes relatius sinó també en termes absoluts. En concret, entre el període 2019-2022, la província de Barcelona passa de 25.376 contractes indefinits el 2019 a 83.924 el 2022. A Catalunya, es passa de 34.846 nous contractes indefinits el 2019 a 129.542 el 2022.

En quant a la contractació temporal, aquesta es veu clarament reduïda en ambdós territoris i en proporcions similars. En concret, a la província de Barcelona es redueix en prop de 80.000 persones i un -41,1% mentre que, a Catalunya, la reducció percentual és del 44% i que, en termes absoluts, significa 119.054 contractes temporals menys en aquest període.

Com veiem, la contractació indefinida augmenta, tant a la província de Barcelona com al conjunt de Catalunya. De manera anàloga, la contractació temporal es redueix, tant a Catalunya com a la demarcació estudiada. Com a principal diferència podem destacar que la contractació indefinida creix percentualment en menor mesura a la província de Barcelona que al conjunt de Catalunya.

Evolució de la contractació segons modalitat, 2019-2022 (Catalunya)

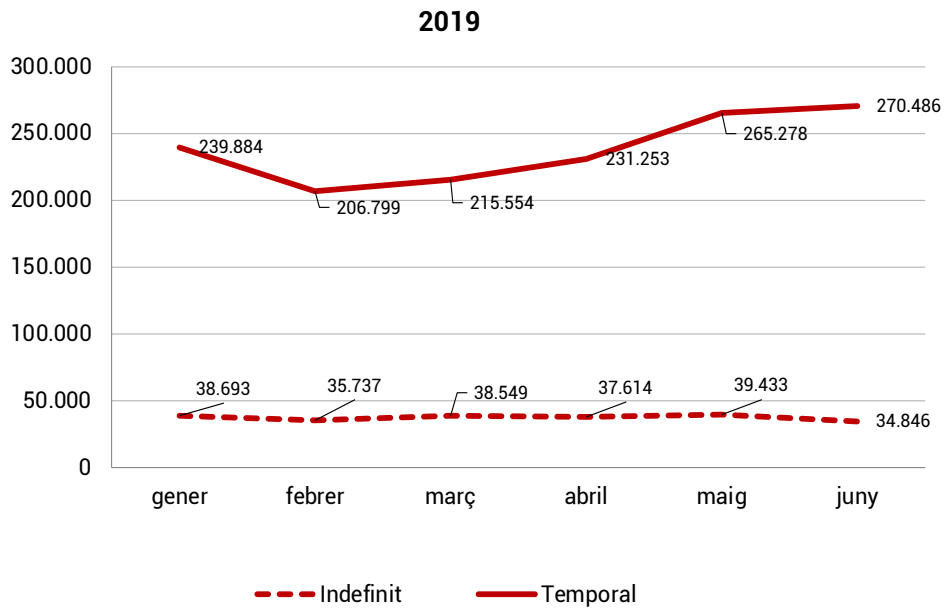

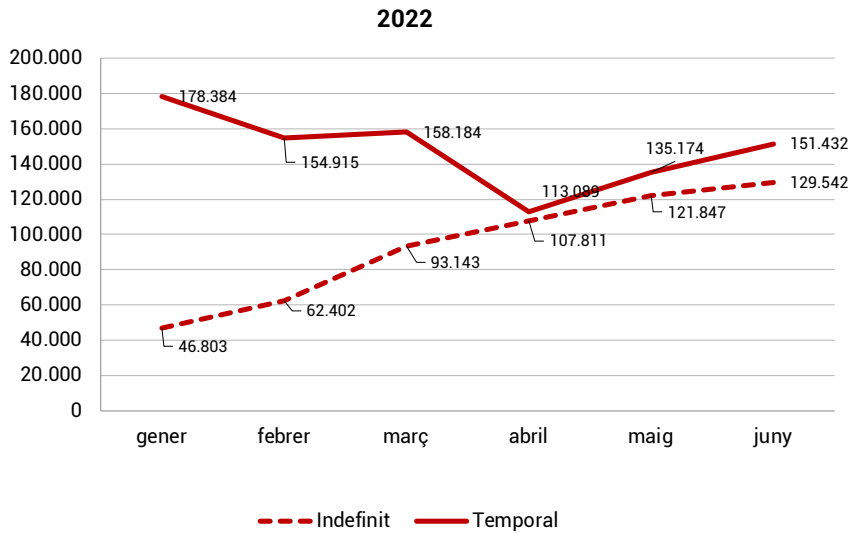

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu

L'anàlisi de la nova contractació registrada permet veure que les entrades al mercat de treball són més estables i que les entrades temporals s'han reduït de manera dràstica, sent molt menys freqüents. Aquest canvi de comportament tan diferent i sense precedents s'explica, en part, per l'entrada en vigor de la reforma laboral de 2022.

2

No augmenta la incidència del nombre de baixes per no superar el període de prova en l'afiliació indefinida

AFILIACIÓ AL RÈGIM GENERAL DE LA SEGURETAT SOCIAL

La mitjana de persones afiliades al règim general de la Seguretat Social a Catalunya ha augmentat en un 4,6% des de juny de 2019. Això vol dir que el juny del 2022 el mercat de treball ha crescut en 131.000 persones afiliades més, donant un total de 2.986.299 persones afiliades.

L'afiliació indefinida ha incrementat un 18,9% per al mateix període, fet que suposa un augment de 360.320 persones afiliades. Amb més detall, l'afiliació indefinida a temps complet ha crescut un 15% respecte el 2019, l'afiliació indefinida a temps parcial ho ha fet en un 20,3% i entre els fixes discontinus l'augment ha estat del 93,2%. Aquests increments tan notables requereixen d'entrar en detall amb el volum real de persones que hi ha darrera els percentatges ja que les xifres absolutes complementen la interpretació i permeten veure el pes real de l'afiliació. En aquest sentit, l'afiliació indefinida que més ha augmentat en termes absoluts és la indefinida a temps complet (225.600 persones afiliades més que el 2019), seguida de la indefinida a temps parcial (67.600 persones afiliades més) i finalment, els fixes discontinus que ho han fet en 66.900 persones afiliades més. Cal dir, que la modalitat fixa discontínua és una modalitat inclosa dins la indefinida, malgrat es tracti per separat.

Cal tenir present que les persones afiliades amb modalitat fixa discontínua representen un 4,6% del total de les afiliacions al juny de 2022 (138.800 persones afiliades), mentre que el percentatge al 2019 era del 2,5%. Per tant, continua sent una modalitat contractual residual.

Al 2022 la distribució sobre el total de persones afiliades indefinides permet veure com el major pes es concentra en a temps complet (76,2% del total), seguit dels a temps parcial (17,7%), mentre que els fixes discontinus suposen només el 6,1% del total. En comparació al 2019, la composició es manté força similar.

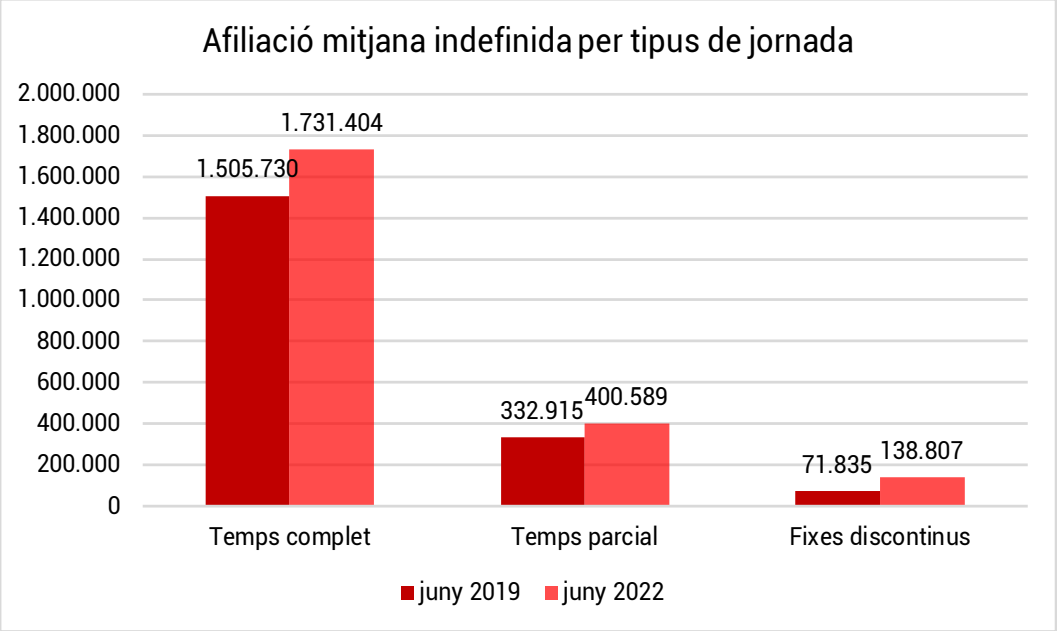

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social.

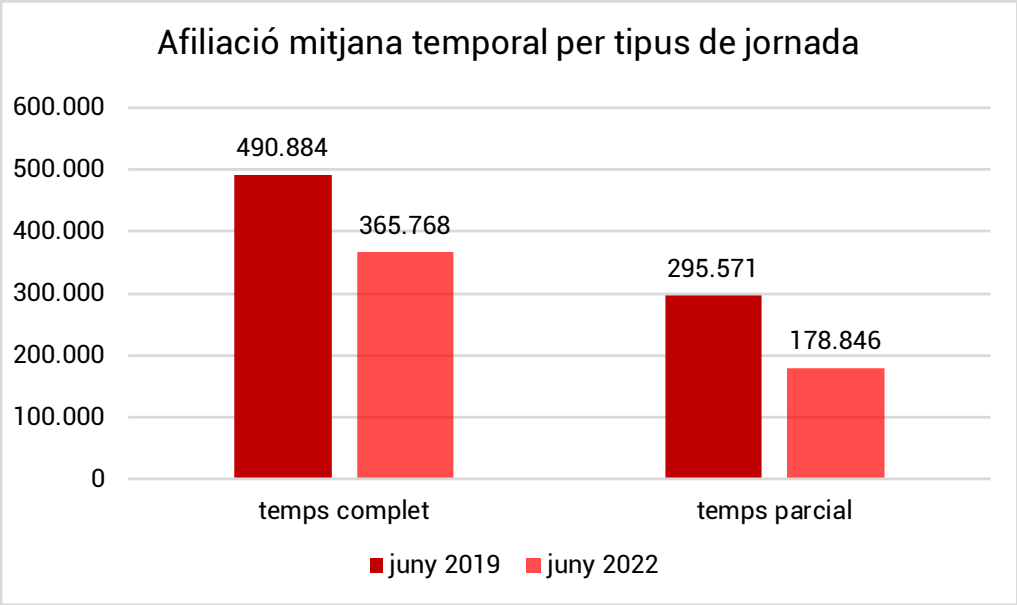

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social.

Conèixer els motius de les baixes de l'afiliació a temps indefinit serveix per veure, entre altres aspectes, si les baixes per no haver superat el període de prova incrementen o no, per poder desmentir o no el suposat fals ús de la contractació indefinida com una temporal encoberta, acomiadant pel fet de no haver superat el període de prova. En aquest cas, només disposem de dades estatals de la Tresoreria General de la Seguretat Social, i entre juny de 2019 i juny de 2022, si bé és cert que les baixes per no haver superat el període de prova han incrementat i ho han fet en un 416%, cal destacar que parlem de 2.290 baixes per aquest motiu, a nivell de tot l'Estat. I si relacionem aquestes baixes amb els contractes indefinits que s'han signat en el mateix període, entre el mes de juny de 2019

i el de 2022, es pot veure com el percentatge es manté pràcticament igual (del 0,3% al 0,36%) i segueix sent testimonial. Això ens permet veure que l'increment, aparentment important en xifres relatives, és anecdòtic i, es dóna en paral·lel al creixement de la contractació indefinida i de l'afiliació, no sent un tret negatiu.

Respecte l'afiliació al règim general de la Seguretat Social temporal, aquesta ha patit una reducció notable del 30,8% i 241.800 persones afiliades menys entre 2019 i 2022. En aquest cas, els temporals a temps complet s'han reduït en un 25,5% (125.100 persones afiliades menys) mentre que els temporals a temps parcial ho han fet en un 39,5% (116.700 persones afiliades menys).

En aquest cas, és interessant veure que, així com el pes de l'afiliació a temps complet era del 62,4% del total l'any 2019, el 2022 aquesta modalitat passa a significar el 67,2% del total. Per tant, dins de l'afiliació temporal veiem com guanya pes la modalitat a temps complet en detriment de la parcial.

Anàlisi per sexes: creix en volum l'afiliació femenina per sobre la masculina

En termes generals, l'afiliació femenina al règim general de la Seguretat Social entre 2019 i 2022 creix (5% més) i ho fa amb més intensitat que la masculina (4,2%). En xifres absolutes, també creix en major nombre la mitjana d'afiliades que d'afiliats, ja que trobem 69.500 dones i 61.840 homes més.

L'afiliació amb contracte indefinit creix sobretot entre els homes (19,9% d'augment), però també de manera significativa entre les dones (17,7% més). En xifres absolutes, ells presenten 199.906 afiliats més el 2022 respecte el 2019 i elles 160.400 afiliades més.

Si ens fixem en el comportament de les persones afiliades indefinides a temps complet, es pot dir que aquest tipus de jornada ha augmentat en un 15,9% en el cas dels homes i en un 13,7% en el cas de les dones, 139.300 i 86.300 persones afiliades respectivament, des de 2019. Pel que fa al cas de les jornades parcials indefinides, les dones han crescut en un 17,5% i 39.800 dones més, mentre que els homes ho han fet en un 26,5% i 27.800 homes més.

Respecte els fixes discontinus, l'augment més notable el presenten els homes amb un 122,7% de creixement, però només 32.800 homes més. En canvi, les dones ho han fet en un 75,8% i 34.200 dones més. Les xifres absolutes deixen veure que l'augment ha estat força ajustat entre sexes i que han crescut més els casos entre les dones que entre els homes. No obstant, cal recordar que el pes d'aquesta modalitat contractual respecte el total d'indefinits es manté força baixa (6,1% sobre el total).

Respecte l'afiliació temporal, entre 2019 i 2022, els homes redueixen l'afiliació en un 36,4% i 140.800 afiliats menys, mentre que les dones ho fan en un 25,3% i 101.000 afiliades menys.

		Homes	Dones	Total
Indefinits (%)	temps complet	15,9	13,7	15
	temps parcial	26,5	17,5	20,3
	fixes discontinus	122,7	75,84	93,2
	Total	19,9	17,7	18,9
Indefinits (N)	temps complet	139.318	86.353	225.675
	temps parcial	27.796	39.879	67.674
	fixes discontinus	32.792	34.180	66.972
	total	199.906	160.412	360.321

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social

		Homes	Dones	Total
Temporals (N)	temps complet	-93.660	-31.456	-125.116
	temps parcial	-47.144	-69.581	-116.725
	Total	-140.804	-101.037	-241.841
Temporals (%)	temps complet	-34,7	-14,3	-25,5
	temps parcial	-40,4	-38,9	-39,5
	total	-36,4	-25,3	-30,8

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social

L'afiliació temporal redueix la seva presència en el mercat de treball tant en el cas de les jornades a temps complet com a temps parcial, però aquesta darrera amb major intensitat que no en xifres absolutes. En el cas de les jornades a temps complet, els homes redueixen amb més força (-34,7%) que les dones (-14,3%). I en el cas de les jornades a temps parcial, els homes redueixen de manera més intensa (40,4% menys), però les dones són les qui redueixen la xifra d'afiliades amb més volum (69.600 afiliades menys).

Província de Barcelona: Un 70% del creixement en afiliació a la Seguretat Social es dona a la província de Barcelona

L'afiliació al règim general de la Seguretat Social entre 2019 i 2022 ha crescut en un 4,2% a la província de Barcelona. Aquest augment es tradueix en més de 92.200 persones afiliades, el 70% de tot l'increment d'afiliació i el 76% del total de les persones afiliades al regim general de la seguretat social que consten al nostre mercat de treball.

Pel que fa a l'afiliació indefinida, aquesta ha crescut en un 27,7% i gairebé 81.900 persones afiliades més que el 2019. Per contra, l'afiliació amb contracte temporal ha caigut un 28,5% i més de 162.300 persones afiliades menys.

Si analitzem l'afiliació indefinida pel tipus de jornada, podem veure com l'increment més acusat, és la de temps complet amb prop de 166.000 persones afiliades més (13,9% d'increment). Seguidament, l'afiliació indefinida a jornada a temps parcial ha crescut en 50.000 persones afiliades (19% més) i finalment el cas dels fixes discontinus amb gairebé 31.900 persones afiliades (95,4%). Si tenim en compte els increments percentuals, veiem que la modalitat que ha crescut amb més intensitat és la dels fixes discontinus, però cal tenir present que el pes d'aquesta modalitat a la província de Barcelona és força lleu, un 3,7% de tota l'afiliació indefinida de la demarcació.

INDEFINITS	temps complet	temps parcial	fixes discontinus	Total
juny 2019	1.198.319	262.576	33.408	1.494.303
juny 2022	1.364.302	312.585	65.291	1.742.178
variació (N)	165.983	50.009	31.883	247.875
variació (%)	13,9	19,0	95,4	16,6

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social

Respecte l'afiliació temporal, aquesta ha caigut un 28,5% arrossegant gairebé 162.400 persones. La major reducció la presenta l'afiliació temporal a temps parcial (-38,3% i 85.600 persones afiliades menys que 2019). En el cas de les jornades a temps complet, la caiguda ha estat del 22,1% i 76.800 persones afiliades menys.

TEMPORALS	temps complet	temps parcial	Total
juny 2019	346.754	223.526	570.280
juny 2022	269.959	137.942	407.901
variació (N)	-76.795	-85.584	-162.379
variació (%)	-22,1	-38,3	-28,5

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social

La demarcació de Barcelona creix en afiliació, però amb menor intensitat que el conjunt català. També creix amb menor mesura respecte l'afiliació indefinida, i també redueix amb menor intensitat l'afiliació temporal. La tendència de la província de Barcelona és similar al comportament del global català.

Es corregeix la doble dimensió de la precarietat en la que temporalitat i parcialitat van lligades

OCUPACIÓ ASSALARIADA

L'Enquesta de població activa (EPA) permet conèixer, entre altres aspectes del mercat de treball, la situació de la població assalariada respecte la seva estabilitat laboral i la jornada laboral que realitzen.

En primer lloc cal tenir present que l'ocupació assalariada ha crescut un 3,2% entre els segons trimestres dels anys 2019 i 2022. I el que interessa és veure com és aquesta ocupació que, creixent en quasi 93.900 persones, deixa un total de gairebé 3 milions de persones assalariades a Catalunya.

Respecte la jornada laboral, entre 2019 i 2022, la població assalariada que treballa a jornada completa ha crescut un 5,5%, el que suposa prop de 136.000 persones assalariades més al nostre mercat de treball. Per contra, la població assalariada a jornada parcial ha decrescut en un 9,4% i 42.100 persones menys. Tenint en compte que la població assalariada global ha crescut en un 3,2%, la conversió de temps parcials a complet és força evident.

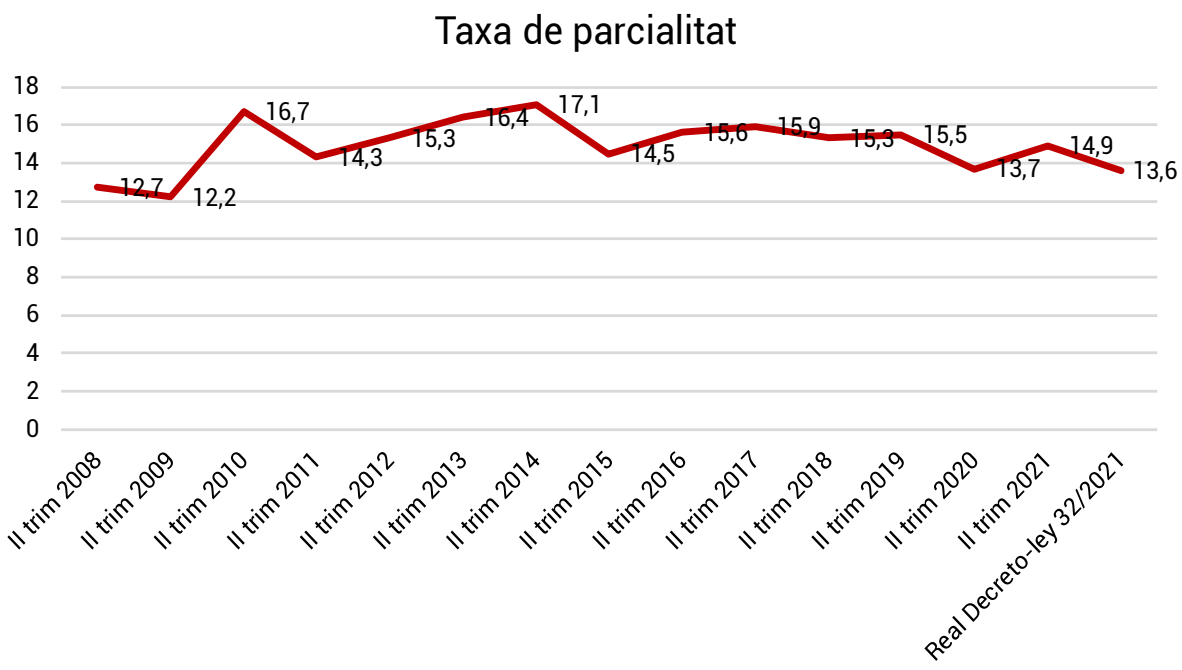

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (EPA).

D'aquesta manera, si ens fixem en el comportament de les taxes de parcialitat, es pot veure com la població assalariada ha passat d'una taxa de parcialitat del 15,5% al 13,6%, gairebé 2 punts percentuals menys que en el període anterior a la crisi sanitària.

En aquest sentit, es pot afirmar que la intensitat de la parcialitat ha disminuït en el mercat de treball, i que les jornades a temps complet han guanyat pes. Aquesta dada és positiva, ja que tot i que Catalunya, juntament amb la resta de l'Estat, se situa a la cua en parcialitat respecte la Unió Europea, evidenciant que és menys habitual, és sabut que, a Catalunya, el treball a jornada parcial no és una opció elegida de manera voluntària per gairebé la meitat de la població assalariada. Aquesta involuntarietat té molt a veure amb les condicions precàries que es deriven dels contractes a temps parcial i que a més, recauen sobretot en les dones i entre els col·lectius més febles com són els i les joves. Per tant, en un moment de creixement de l'ocupació assalariada, la reducció de la parcialitat és positiva.

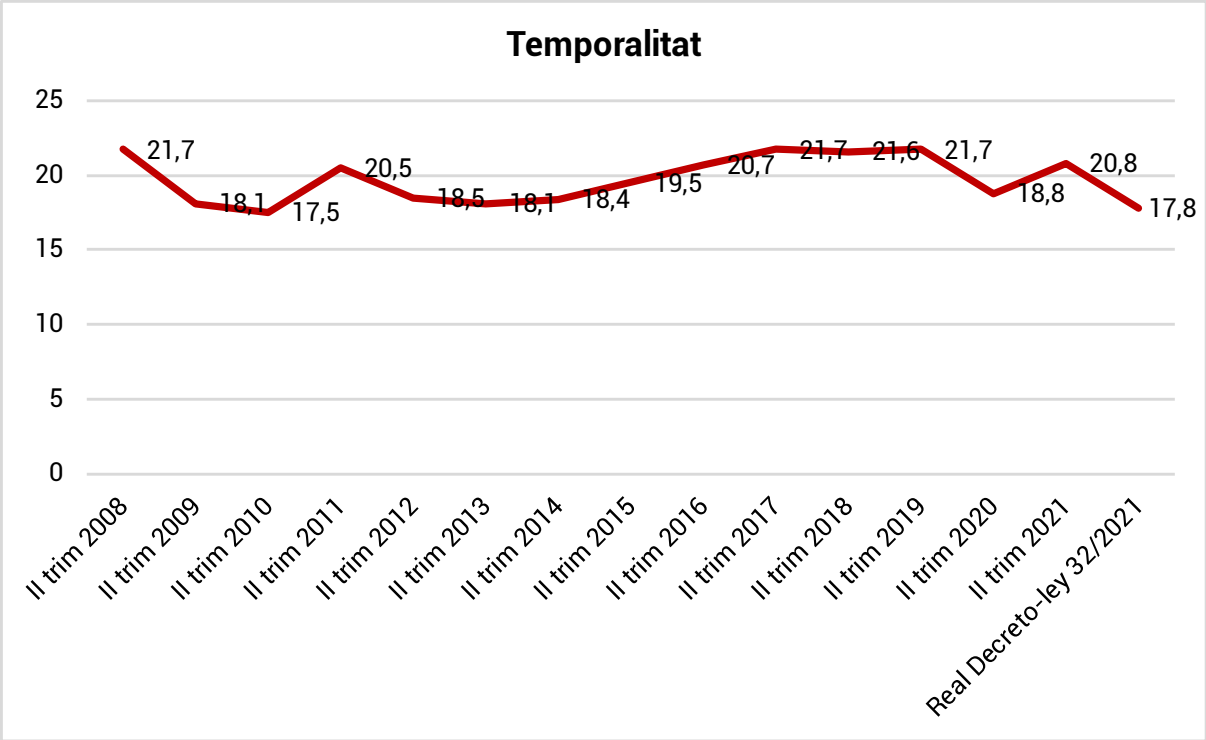

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (EPA).

El tipus de contracte que signa la població assalariada també presenta canvis entre 2019 i 2022. D'entrada la taxa de temporalitat s'ha reduït en 3,9 punts percentuals passant d'un 21,7% a un 17,8% enguany. El rellevant és que la reducció de la contractació temporal (-15,3% i -93.836 persones) s'ha donat de manera simultània a la crescuda de la contractació indefinida, i aquesta última ho ha fet i de manera molt notable (8,4% d'increment i +190.268 persones) i aquest resultat és positiu ja que constata una millora en l'estabilitat laboral.

Per sectors d'activitat, la taxa de temporalitat s'ha reduït significativament en les activitats administratives i serveis auxiliars, passant d'una taxa del 25,9% a l'11,7%. Les activitats artístiques i recreatives ho fan d'un 36,8% a un 25,6%, el comerç a l'engròs ho fa d'un 16,8% a un 10%, la construcció passa d'un 27,4% a un 21% i l'hostaleria d'una taxa del 29,1% baixa al 24%.

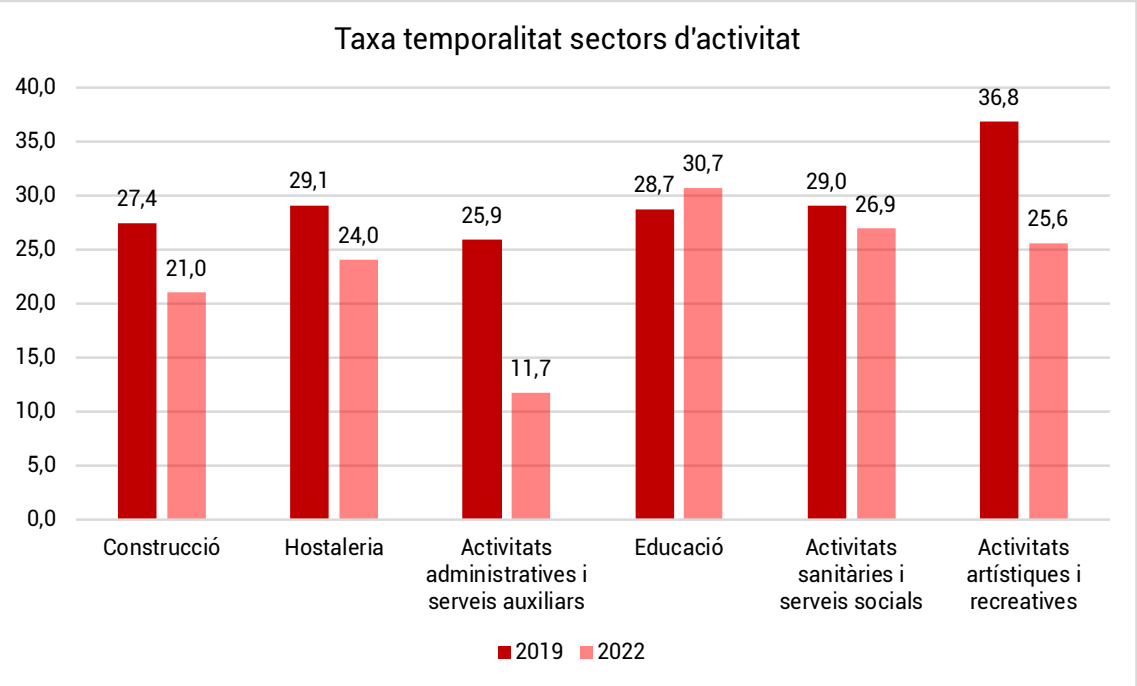

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (EPA).

També és del nostre interès conèixer, de manera més detallada, els beneficis incipients que ha pogut comportar la reforma laboral en l'estabilitat de les persones treballadores. I per tant, és oportú veure com són els llocs de treball que ocupen les persones assalariades, tant la població estable com la que té un contracte temporal, segons el tipus de jornada que realitzen.

Si ens centrem en el comportament de la població assalariada amb contracte temporal, es pot veure com les jornades parcials cauen amb molta intensitat (-21,7% i -42.030 persones) i que les jornades completes també ho fan (-12,5% i -54.400 persones). Per contra, entre la població assalariada amb contracte indefinit, veiem com mentre que les jornades completes creixen en un 9,4% i 190.400 persones, les parcials redueixen de manera testimonial sense arribar ni al 0,1% de decreixement, amb -121 persones.

Per tant, creix la població assalariada indefinida i a temps complet, mentre cau la temporal i a temps parcial.

Un element que no ens permet abordar les dades d'afiliació a la Seguretat Social és conèixer en quins sectors d'activitat son presents les modalitats fixes discontínues. En aquest sentit, l'Enquesta de població activa sí que ens permet veure que dels sectors on estaven més presents els contractes fixes discontinus,

com sobretot l'hostaleria (44,1%) i l'educació (17,6%), el pes entre els períodes de 2019 i 2022 es manté concentrat en aquests dos sectors, tot i que aflora el sector de les activitats administratives i serveis auxiliars. Exactament, pel 2n trimestre de 2022 l'hostaleria suposa un 40,4% del total, l'educació el 17,6% i les activitats administratives un 13,5% del total. Aquest subsector que inclou activitats molt diverses com les de lloguer de vehicles a motor, activitats d'agències de viatges, seguretat privada, jardineria i neteja, entre altres, pot haver aflorat pel canvi legal referit al fet que tots els contractes d'obra i servei de contractes i subcontractes es considerin fixes discontinus.

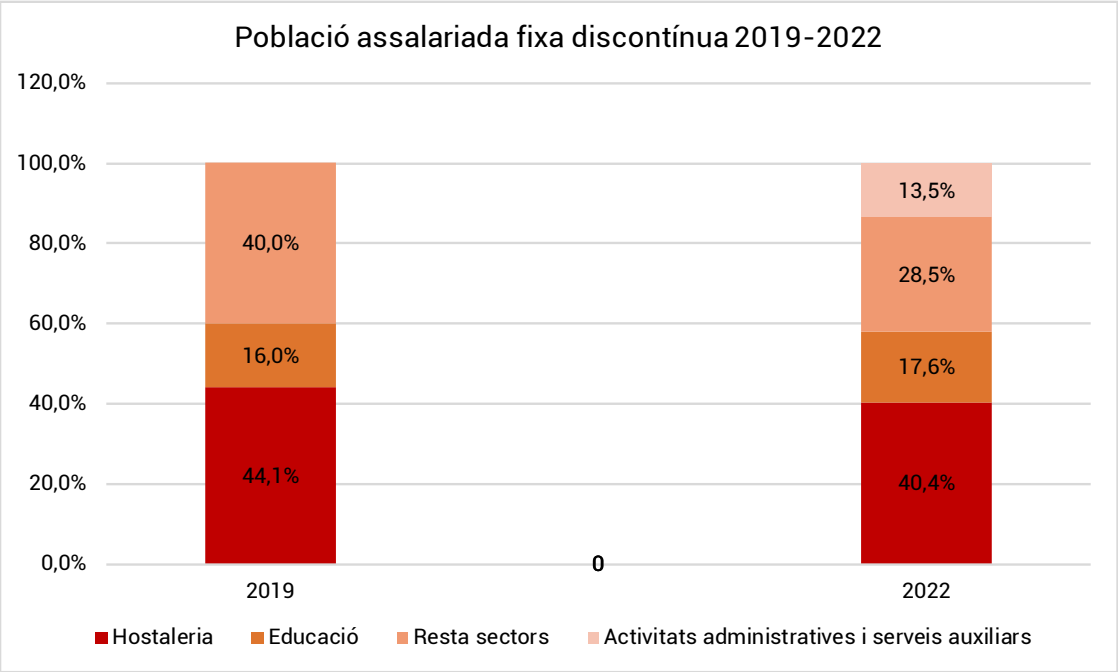

Font: elaboració pròpia, a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (INE)

En resum, es redueix la incidència de la temporalitat en el mercat de treball i la parcialitat, en un context de creixement de l'ocupació assalariada. Els contractes fixes discontinus es mantenen en els sectors on ja s'utilitzava aquesta modalitat contractual i que han reduït temporalitat com l'hostaleria.

Anàlisi per sexes: tot i que la parcialitat afecta de ple les dones, aquesta s'ha reduït entre elles. La incidència de la temporalitat perd força entre els homes i no tant entre les dones

L'ocupació assalariada ha crescut un 3,2% entre 2019 i 2022, concretament un 3,6% pels homes i un 2,9% per les dones. Aquesta tendència positiva, deixa veure que resulta més avantatjosa pels homes que per les dones, ja que el creixement resulta més intens i nombrós per ells.

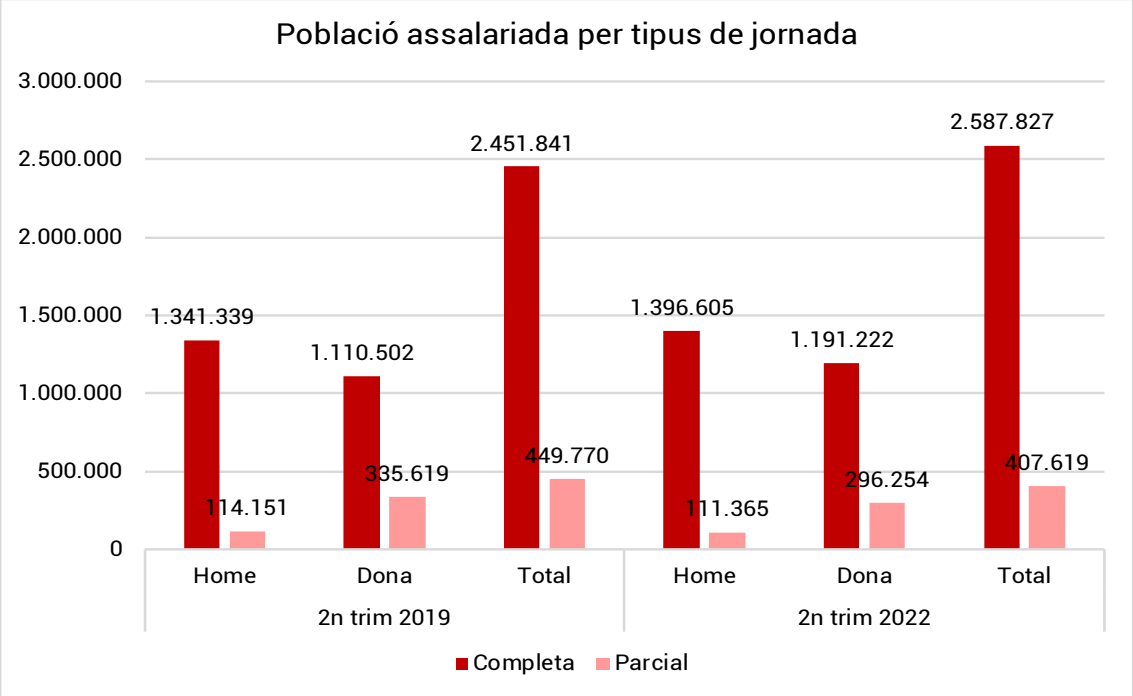

Font: elaboració pròpia, a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (INE)

Entre 2019 i 2022, la població assalariada que treballava a temps parcial s'ha reduït tant per als homes (-2,4%) com per a les dones (-11,7%). En xifres absolutes hi ha 2.800 homes i 39.400 dones menys treballant a jornada parcial. Per contra, la població assalariada que treballa a jornada completa ha crescut tant per als homes (4,1% més) com per a les dones (7,3% més). La reducció de la parcialitat si s'acompanya d'increment de jornades completes és significatiu i positiu, ja que el saldo final és de creixement de població assalariada i, en concret, a jornada completa.

I per això, la taxa de parcialitat s'ha reduït del 15,5% al 13,6%. En el cas de les dones ha caigut del 23,2% al 19,9% i en el cas dels homes ha passat del 7,8% al 7,4%. Tot i la tendència positiva i en part correctora per a les dones, no es pot passar per alt que la parcialitat recau sobretot en elles.

No obstant, que es redueixi la taxa de parcialitat femenina en un moment de creixement de l'ocupació assalariada és doblement bo, perquè es redueix un indicador de precarietat enquistat en les dones, a la vegada que creix l'ocupació assalariada a jornada completa, sobretot la femenina, donant-se una conversió del tipus de jornada parcial a la completa.

Entre el mateix període 2019 i 2022, l'estabilitat laboral ha guanyat pes en el mercat de treball, ja que s'ha reduït població assalariada amb contracte temporal a la vegada que ha incrementat la població assalariada amb contracte indefinit, donant un saldo positiu en ocupació assalariada. I això s'ha donat tant entre els homes com entre les dones, però amb intensitats diferents. Concretament, els homes han reduït amb molta intensitat la temporalitat (-26,6% i -80.990

persones) i han incrementat també amb força la contractació indefinida (11,6% més i 133.470 persones). En canvi, les dones han reduït contractació temporal en un 4,8% i -15.442 persones, i han incrementat en estabilitat en un 5,1% i 56.800 persones entre 2019 i 2022.

Això fa que la taxa de temporalitat, reduïda des de 2019 en gairebé 4 punts percentuals situant-se en el 17,8%, evidencïï que les dones segueixen sent les que pateixen amb major intensitat la xacra de la inestabilitat laboral. La taxa de temporalitat femenina passa del 22,4% a un 20,8%, mentre que la masculina ho fa del 20,9% al 14,8%, més de 6 punts percentuals de reducció. Per tant, les dones es mantenen en una alta temporalitat, malgrat la reducció.

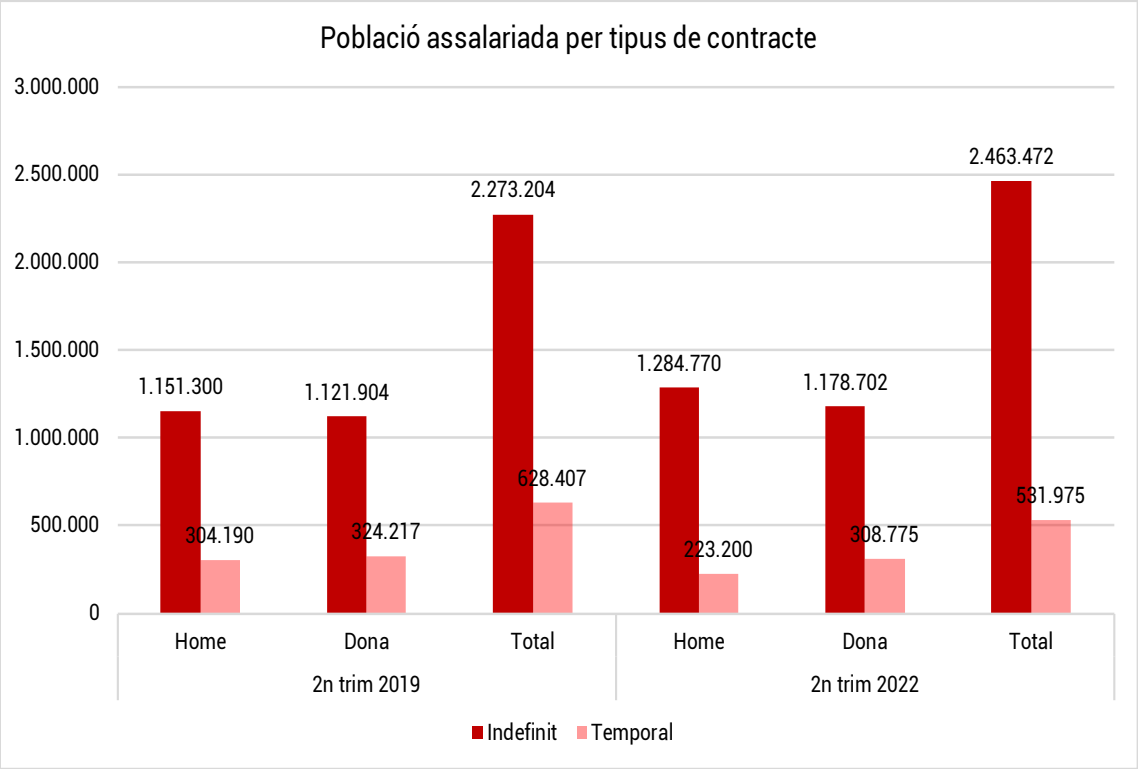

Font: elaboració pròpia, a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (INE)

Si detallem les dades per tipus de jornada, entre la massa assalariada temporal, els homes redueixen tant jornades parcials com completes en un -26,1% i un -26,8% respectivament, mentre que les dones redueixen les jornades parcials (-19,5%) però aconsegueixen augmentar en el cas de les jornades completes (4,8% més).

Respecte el cas de la massa assalariada indefinida, els homes augmenten tant en el cas de les jornades parcials (29,5%) com completes (10,8%), mentre que les dones redueixen les jornades parcials (-7%) i incrementen els casos de jornades completes (7,8%).

Per tant, la incidència de la parcialitat es dona entre els homes amb contracte indefinit, mentre que les dones creixen en assalariades a jornada completa, tant indefinida com temporals.

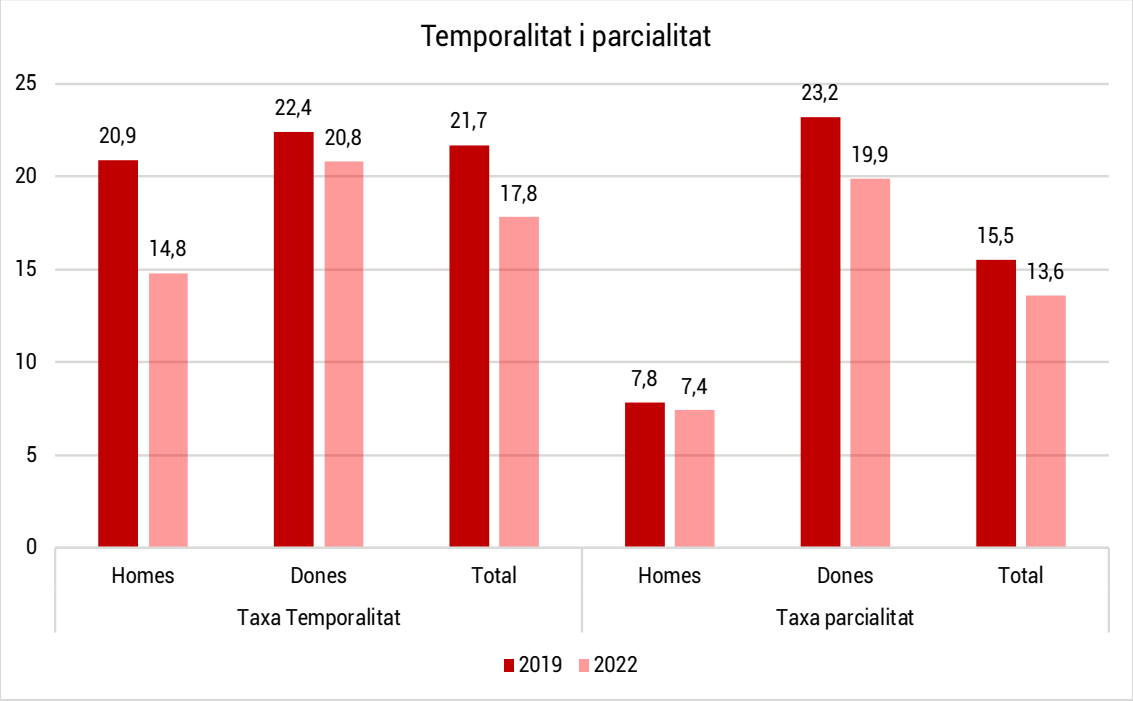

Font: elaboració pròpia, a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (INE)

Província de Barcelona

A la província de Barcelona, la població assalariada ha crescut amb menys intensitat que el conjunt català. Exactament ho ha fet en un 2,7% i 58.100 persones assalariades més entre 2019 i 2022.

Pel que fa a la temporalitat, aquesta demarcació ha aconseguit reduir la taxa del 21,3% al 17,2%. I això s'ha donat per una caiguda del 16,8% de població assalariada amb contracte temporal (78.000 persones assalariades menys) i per un increment de la població assalariada amb contracte indefinit del 8% i gairebé 136.200 persones més que el 2019.

Pel que fa al tipus de jornada, les dades també són positives en tant que la població assalariada a jornada completa creix un 4,7% i quasi 86.500 persones més que el 2019, mentre que es redueix la població assalariada que treballa a jornada parcial en un 8,5% menys i 28.340 persones.

Pel que fa a l'ocupació indefinida a la província de Barcelona, aquesta creix en un 8,8% (134.900 persones més) a temps complet i en un 0,7% a temps parcial (1.300 persones més). I respecte a l'ocupació temporal, aquesta cau tant en els casos de les jornades completes (15,4%) com en les parcials (-19,9%). En el cas de les jornades completes, la reducció és de 48.400 persones assalariades temporals i en el cas de les jornades parcials, la disminució és de 29.660 persones.

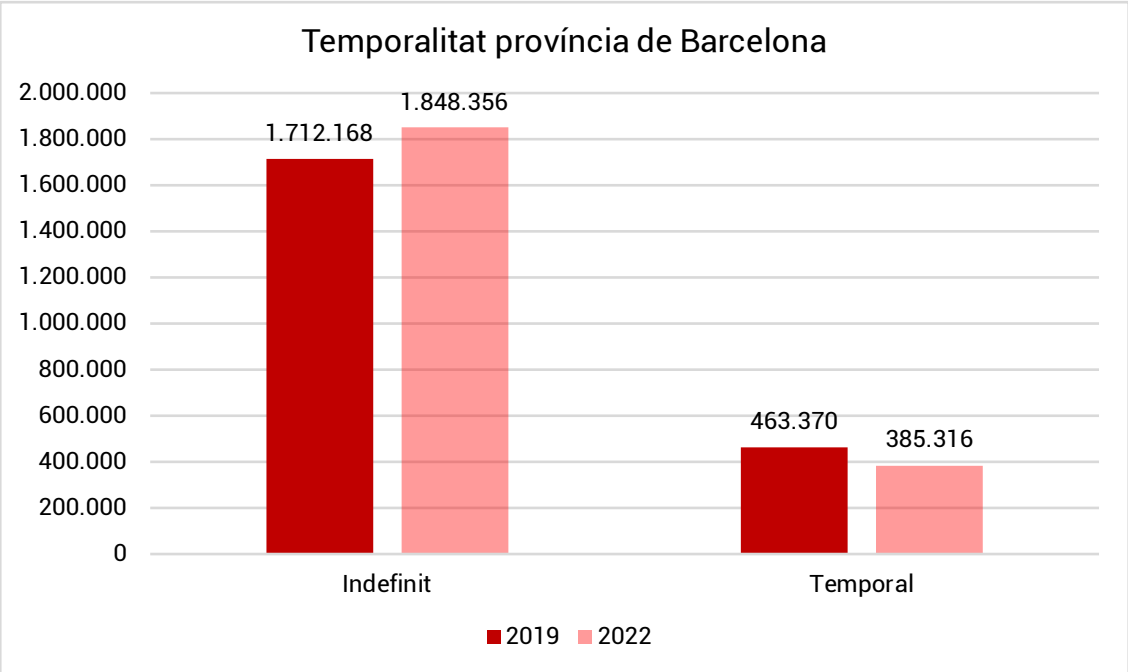

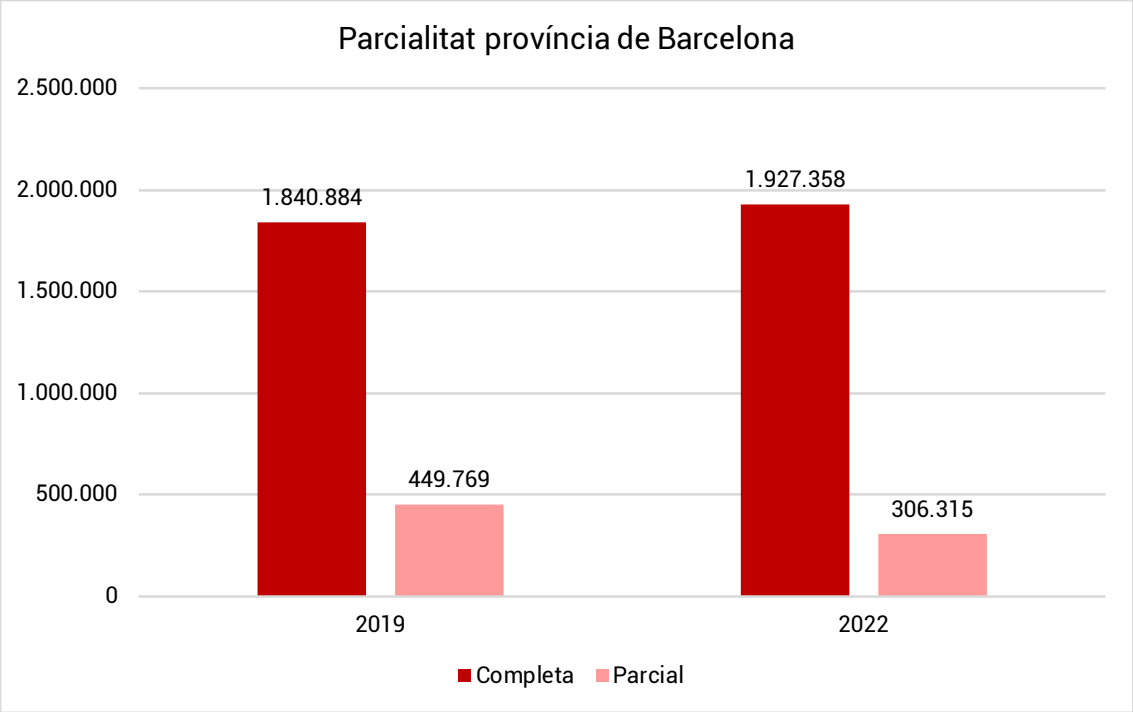

Font: elaboració pròpia, a partir de les microdades de l'Enquesta de població activa (INE)

Per tant, el comportament de la província de Barcelona respon al comportament del conjunt català, veient com la temporalitat i la parcialitat perden força en el mercat de treball, en un context de creixement de l'ocupació assalariada, malgrat que aquest creixement hagi estat més suau que pel global català.

CONCLUSIONS

El mercat de treball està demostrant tenir prou múscul per resistir als efectes del context inflacionari i d'incerteses que amenacen el creixement de l'economia. I aquesta evident resistència ve donada en gran part per la clara aposta de protegir l'ocupació en detriment de la rendibilitat en els anys de crisi sanitària on l'aturada econòmica va posar en joc el teixit productiu d'un dia per l'altre.

El paper que han jugat els ERTOs com a instruments per contenir la destrucció d'ocupació ha esta clau per evitar que el teixit productiu es veiés malmès amb tancaments d'empreses i acomiadaments massius com en l'anterior crisi de 2008 on la recepta va ser protegir els beneficis per sobre del factor treball. Invertir aquesta equació està demostrant resistència front la incertesa futura de l'economia i el context que asfixia la classe treballadora amb la crisi de preus dels subministraments i aliments bàsics, entre altres.

Però també és clau l'entrada en vigor de la Reforma laboral, que està demostrant ser un bon pas per combatre el canvi de lògica i cultura de la temporalitat que ha imperat en el nostre mercat de treball i que ha resultat ser un mal endèmic molt greu. La dinàmica de retallar drets i precaritzar l'ocupació sembla que està canviant. Caldrà comprovar si es consolida.

Caldrà més temps per poder afinar en valorar les millores i poder parlar de transformació real del mercat de treball. El que sembla prou evident i significatiu és que, gràcies a la reforma laboral, es fa palès com la millora del mercat de treball és compatible tant en termes qualitatius com quantitatius. De manera afegida, les previsions macroeconòmiques de les principals institucions situen pel futur immediat una major estabilitat del mercat de treball, tot i les fortes incerteses i reptes a les que hagi de fer front el nostre teixit productiu.

Si les millores detectades a l'informe es mantenen i sobretot si encara s'accentuen més, el cert és que tots i totes sortirem guanyant. Les persones treballadores amb més drets i millor qualitat de l'ocupació (més estabilitat, més formació, més promoció interna,...) i les empreses amb més capital humà que les farà més competitives i resistents.

5 REIVINDICACIONS SINDICALS

1. El recent Informe d'Inspecció amb els resultats provisionals de l'execució del Pla de Xoc contra el frau en la contractació, posat en marxa el 26 de maig, ha permès la millora i adequació de 141.951 contractes de treball. Els contractes temporals previs que superen el màxim de durada legal, l'alta vinculació a les empreses, la contractació irregular de fixos discontinus i el caràcter estructural de llocs de treball amb contractació temporal son les principals irregularitats detectades. L'execució de la segona fase del Pla de Xoc ha de permetre traslladar i consolidar els beneficis que comporta la reforma laboral pel que fa la qualitat de l'ocupació.

2. La qualitat de l'ocupació passa en bona mesura per la contractació però també pels salaris de les persones treballadores. La crisi de preus que està afectant especialment als treballadors i treballadores amb sous més baixos reclama d'un marc de millora salarial que garanteixi el manteniment del poder adquisitiu. En aquest sentit és imprescindible l'augment del Salari Mínim Interprofessional, fent front a la inflació del darrer any, i el desbloqueig de la negociació col·lectiva, garantint convenis amb clàusules de revisió salarial. La pèrdua de poder adquisitiu dels salaris és injusta des del punt de vista social i ineficient a nivell econòmic.

3. Les polítiques d'igualtat que s'han reforçat des de l'aprovació dels Reials Decrets Llei 6/2019, 901/2020 i 902/2022 han permès avançar en la superació de la bretxa de gènere a moltes empreses i sectors, però encara queda molta feina per fer. Quan s'han esgotat els terminis per disposar de Plans d'Igualtat en les empreses de més de 50 persones treballadores i de mesures específiques, com l'aplicació del principi de transparència retributiva, a les de menys de 50, resten encara masses empreses reticents a negociar les condicions que permetin superar el que no és sinó una xacra del nostre model productiu, que continua menystenint al 50% de la força de treball.

4. La recuperació econòmica posterior a la pandèmia, la crisi de preus i la incertesa a nivell internacional reclamen de recursos per polítiques públiques que donin estabilitat i horitzó al teixit productiu. Aquestes passen per uns pressupostos a nivell de l'estat i de Catalunya que permetin aprofitar els fons extraordinaris del Next Generation per tal d'activar les inversions (Pacte Nacional per la Indústria

i d'altres), ampliar l'escut social i continuar millorant la qualitat del treball. En aquest sentit la millora en la contractació s'ha de veure complementada per polítiques actives i de qualificació que garanteixin la plena ocupació i la formació permanent.